

**XXIII.
MEDZINÁRODNÝ
ORGANOVÝ
FESTIVAL**

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE
THE STATE PHILHARMONIC ORCHESTRA

MEDZINÁRODNÝ
ORGANOVÝ FESTIVAL

XXIII.

INTERNATIONAL
ORGAN FESTIVAL

16. – 30. 9. 1993

Festival sa koná pod záštitou Mi-
nisterstva kultúry SR, primátora
mesta Košice a švajčiarskej na-
dácie

PRO HELVETIA

The Festival is organized under
patronage of Slovak Ministry of
Culture, a lord Mayor of Košice
and Swiss Foundation

PRO HELVETIA

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

Vážení priatelia,

o obľube organovej hudby v Košiciach svedčí aj práve prebiehajúci XXIII. ročník na Slovensku najstaršieho organového festivalu. Za tie roky sme spoznali interpretačné majstrovstvo organistov takmer zo všetkých kontinentov, ktorí zasa spoznali naše mesto, jeho kultúrnu úroveň a vôbec krásy východného Slovenska. Môžeme smelo konštatovať, že Medzinárodný organový festival sa výrazne zaslúžil o propagáciu nášho mesta, našej vlasti. Stal sa známym v hudobnom svete a všetci jeho aktéri naň milo spomínajú a radi sa k nám vracajú.

Chcem poďakovať hlavne Vám, milí priatelia, návštevníci koncertov za to, že vytvárate jedinečnú atmosféru festivalu, ste jeho súčasťou. Ďalej sa chcem poďakovať organizátorom, ako aj členom orchestra ŠFK, bez ktorých si už tieto sviatky hudby ani nevieme predstaviť a ktorí dotvárajú jedinečnosť tohoto festivalu.

Sme vďační nadácii PRO HELVETIA, za podpory ktorej sme mohli na tento ročník pozvať reprezentačný výber švajčiarskych umelcov.

Verím, že tohoročný Medzinárodný organový festival splní vaše i naše očakávanie a prinesie nám veľa umeleckých zážitkov.

Váš

Dear friends,

The fact that people are fond of organ music, is proved also by the 23rd organ festival – the oldest organ festival in Slovakia. During so many years we got acquainted with interpretative mastership of organists from almost all continents, who on the contrary became acquainted with our town, its culture, and beauty of Eastern Slovakia. We can say that the International Organ Festival helped to popularize our town, our country. It became well-known in the world of music and all musical artists like to remember it and they like to come back here.

I would like to say thank you, dear friends, the audience at the concerts, for creating special atmosphere of this festival, as you are a part of it. I would like to thank also the organizers and the members of the State Philharmonic Orchestra.

We are grateful to the foundation PRO HELVETIA, the help of which enabled us to invite the representatives of Swiss musical art.

I hope that this International Organ Festival will fulfil your expectations and that it will give us many delightful artistic experiences.

Yours

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

FESTIVALOVÝ VÝBOR MEDZINÁRODNÉHO ORGANOVÉHO FESTIVALU THE FESTIVAL COMMITTEE OF THE INTERNATIONAL ORGAN FESTIVAL

Mgr. JÚLIUS KLEIN

riaditeľ Štátnej filharmónie Košice
Executive director of the State Philharmonic
Orchestra Košice (SFK)

PREDSEDNÍCTVO:

Ing. JÁN SÜLI

starosta – Miestny úrad Košice-Staré mesto
Mayor of the City Council
Košice-Staré mesto

BYSTRÍK REŽUCHA

šéfdirigent ŠFK
Artdirector of SFK

IVAN SOKOL

dramaturg Medzinárodného organového
festivalu, sólista ŠFK
Dramaturgist of the International Organ
Festival, soloist of SFK

MIKULÁŠ KEKEŇÁK

predseda komisie kultúry a umenia
Mestského zastupiteľstva v Košiciach
Chairman of the Culture and Art Commission
of the City Council Košice

PhDr. LÝDIA URBANČÍKOVÁ

tajomníčka regionálneho združenia
Slovenskej hudobnej únie v Košiciach
Secretary of the regional association
Slovak Musical Union in Košice

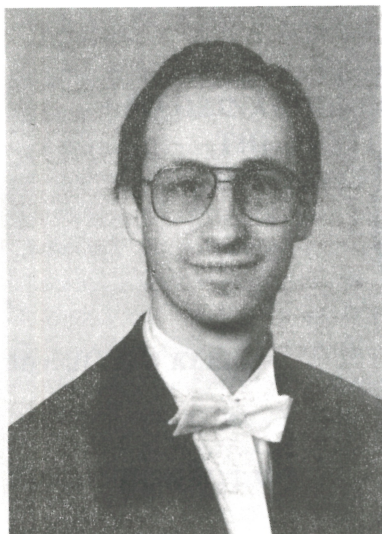

PRO HELVETIA

PRO HELVETIA – Stredisko pre švajčiarsko-slovenskú kultúrnu výmenu v Bratislave, si kladie za cieľ sprostredkovať a prehĺbovať kontakty v celej oblasti kultúry a tiež podávať informácie o kultúrnych aspektoch Švajčiarska. Ďalej chce podporovať kultúrny dialóg medzi oboma krajinami, a to nielen rôznymi podujatiami, ale aj konkrétnymi projektmi. Uprednostňované sú také projekty, pri ktorých je možné predpokladať dobrú perspektívu aj pre ďalšiu spoluprácu.

PRO HELVETIA – Centre for the Swiss-Slovak cultural exchange in Bratislava is aimed at mediation and extending contacts in the field of culture and giving information about cultural aspects of Switzerland, promoting cultural dialogue between both countries, not only by various programs, but also by concrete projects. Preference is given to such projects, where there are good prospects for further cooperation.

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

MARTIN STUDER (1962) študoval na Konzervatóriu v Berne dirigovanie u prof. E. Kömra a teóriu u T. Hirsbrunnera. V rámci štúdia pravidelne dirigoval rôzne vysoškolské orchestre, ako aj Symfonický rozhlasový orchester Basel, Tonnhalleorchester Zürich či Mestský orchester vo Winterthuri. V roku 1989 založil „Neue Zürcher Orchestra“, ktorého cieľom je vyhľadávanie mladých hudobníkov a sólistov. Okrem toho už 6 rokov vedie „Kantorei Elisabethen Zürich“. Od roku 1990 je šéfdirigentom „Berner Musikkolegium“ a Univerzitného orchestra v Berne. Súčasne externe vyučuje na bernskom konzervatóriu. V tejto sezóne (september – december 1993) pôsobí M. Studer ako dirigent-asistent v ŠFK.

MARTIN STUDER (1962) studied at Bern School of music, both musical conducting with Prof. E. Kömer and musical theory with T. Hirschbrunner. During his study he regularly conducted various academical orchestras, such as Symphony Radio Orchestra of Basel, Tonnhale Orchestra in Zürich or City Orchestra of Winterhur. In 1989 he established the Neue Zürcher Orchestra, aim of which is to find the new musicians and solists. Except this he has been conducting the Kantorei Elisabethen Zürich Ensemble for 6 years. He is the chief-conductor of Berner Musikkolegium and Bern University Orchestra since 1990. Simultaneously he teaches externaly at the Bern School of music. In this season (September–December 1993) he works at the SFK as the conductor assistant.

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

Dr. FERDINAND KLINDA (1929) – popredný európsky organista. Popri štúdiách medicíny študoval hru na organe, klavíri a kompozíciu na Hudobnej akadémii v Bratislave, neskôr v Prahe a Weimare. Jeho umenie poznajú nielen v európskych hudobných centrách, ale aj na ostatných kontinentoch. Je členom porôt mnohých medzinárodných súťaží, prednáša na majstrovských kurzoch a seminároch v zahraničí. Uviedol rad premiér diel slovenských skladateľov, ktoré boli komponované hlavne preňho. Je autorom článkov a štúdií o organe. Ako profesor VŠMU v Bratislave vychoval rad vynikajúcich organistov. Za svoju bohatú umeleckú, organizátorskú a pedagogickú činnosť, za šírenie slovenskej hudby doma i v zahraničí, získal množstvo cien a vyznamenaní. V súčasnosti je riaditeľom Slovenskej umeleckej agentúry Slovkoncert v Bratislave.

Dr. FERDINAND KLINDA (1929) – the prominent European organist. Along with study of Medicine he studied also the organ, piano play and musical composition at Bratislava Music Academy and also in Prague and Weimar. His art is well known in both European musical centres and also other continents. He is the member of various juries of international competitions and lecturer at master courses and seminars abroad. He introduced a lot of works of the Slovak composers, works which have been composed mainly for him. He is the author of articles and studies, engaged in organ. As the professor at the Musical Academy Bratislava (VŠMU) he has educated a lot of excellent Slovak organists. Because of his intensive art, organizational and pedagogical activities and also because of spreading the Slovak music both at home and abroad, various prizes and appreciations have been awarded to him. At present he is the director of the Slovak Art Agency Slovkoncert in Bratislava.

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

JOZSEF MOLNAR (1931) je maďarského pôvodu, od roku 1958 je sólistom Kormorného orchestra v Lausanne. Súbežne s pedagogickou prácou a aktivitami v rámci orchestra sa venuje komornej hudbe – založil niekoľko súborov a podieľal sa na ich rozvoji. Alpský roh bol donedávna doménou pastierov, ale vďaka J. Molnarovi sa stal plnohodnotným koncertným nástrojom. Pre mnohých skladateľov sa alpský roh stal natoľko pritažlivý, že preň komponujú. J. Molnara pozývajú koncertovať do Japonska, Ameriky, Izraela a i. V poslednom čase opakovane spolupracoval s „English Chamber Orchestra“ pod taktovkou Y. Menuhina, bol pozvaný na Festival v Salzburgu, kde vystupoval ako sólista s „Festival Strings Luzern“. O jeho neúnavnej činnosti svedčí spolupráca s rozhlasom, televíziou a gramofónovými spoločnosťami.

JOZSEF MOLNAR (1931) is the musician of Hungarian origin. He has been working at Lausanne Chamber Orchestra since 1951 along with pedagogical activity and activities in the above mentioned orchestra he is also engaged in chamber music. He established several ensembles and takes part on their development. Formerly, the Alphorn was considered to be the instrument of the shepherds. At present it is very attractive for a lot of composers, who compose the music for this instrument. Jozsef Molnar is being invited to make the concerts in Japan, America, Izrael etc. At the last time he several times cooperated with the English Chamber Orchestra, directed by Y. Menuhin. Mr. Molnar was invited also to Salzburg Festival, where he played like the solist with the Festival Strings Luzern. He is also co-operating with radio, TV and recording companies.

Štvrtok 16. 9. 1993
Thursday 16. 9. 1993

· Dom umenia / 19.00 h
House of Arts / 19.00 h

OTVÁRACÍ KONCERT
XXIII. Medzinárodného organového festivalu
THE OPENING CONCERT
XXIII. International Organ Festival

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

MARTIN STUDER

dirigent / conductor
Švajčiarsko / Switzerland

JOZSEF MOLNAR

alpský roh / alphorn
Švajčiarsko / Switzerland

dr. FERDINAND KLINDA

organ

LUDWIG VAN BEETHOVEN:
(1770 – 1827)

Coriolan, predohra op. 62
Coriolan ouverture op. 62

LEOPOLD MOZART:
(1719 – 1787)

Sinfonia Pastorella pre alpský roh
a sláčikový orchester
Sinfonia Pastorella for alphorn
and string orchestra
Allegro – Andante sempre piano – Presto

FERENC FARKAS:
(1905)

Concertino Rustico pre alpský roh
a sláčikový orchester
Concertino Rustico for alphorn
and string orchestra
Allegro – Rubato, a piacere – Allegro vivace

JEAN DAETWYLER:
(1907)

Koncert č. 1 pre alpský roh a orchester
Concerto Nr. 1 for alphorn and orchestra
Betruf – Hirtentanz – Pastorale – Totentanz

ALFREDO CASELLA:
(1883 – 1947)

Concerto Romano
Symfonia – Largo – Cadenza et Toccata

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

GERHARD FÖRSTER (1949) študoval na Konzervatóriu v Norimbergu, neskôr na Musikhochschule v Mníchove. V štúdiu pokračoval na Musikhochschule vo Freiburgu (historické klávesové nástroje) a na Schola Cantorum v Bazileji (čembalo). Od roku 1974 pôsobí ako učiteľ hry na organe a čembale vo Švajčiarsku. Koncertuje pravidelne vo všetkých európskych hudobných centrách, najčastejšie práve spolu s Jozsefom Molnarom.

GERHARD FÖRSTER (1949), studied at the School of Music in Nuremberg, later at Musikhochschule in Munich. He continued his study in Freiburg (historical keyboard musical instruments) and at Schola Cantorum in Basel (harpsichord). Since 1974 he teaches playing the organ and the harpsichord in Switzerland. He regularly gives concerts in all European music centres, most often with Jozsef Molnar.

Nedeľa 19. 9. 1993
Sunday 19. 9. 1993

Dom umenia / 19.00 h
House of Arts / 19.00 h

DRUHÝ KONCERT
SECOND CONCERT

JOZSEF MOLNAR

lesný a alpský roh / frenchhorn and alphorn

GERHARD FÖRSTER

organ

Švajčiarsko / Switzerland

- GEORG FRIEDRICH HÄNDEL:** Koncert F dur pre lesný roh a organ
(1685 – 1759) Concerto F major for frenchhorn and organ
Ouverture – Allegro – Sarabande –
– Allegro ma non troppo – Marche
- JAN KŘTITEL KUCHARĚ:** Fantázia g mol pre organ
(1751 – 1829) Fantasy G minor for organ
- JOZSEF MOLNAR:** Sonnerie pre alpský roh sólo
(1931) Sonnerie for alphorn solo
- JEAN DAETWYLER:** Adagio a Giocoso pre alpský roh a organ
(1907) Adagio and Giocoso for alphorn and organ
- VINCENZO PETRALI:** Gloria pre organ / Gloria for organ
(1832 – 1889)

- HANS JÜRG SOMMER:** Suita pre alpský roh a organ
(1950) Suite for alphorn and organ
Entré – Giocoso – Chanson – Polka –
– Bagatelle
- FERENC FARKAS:** „Echo des Carpathes“
(1905)
- LOUIS LEFEBURE:** Sortie pre organ / Sortie for organ
(1817 – 1870)
- GOTTFRIED AEGLER:** Malá folklórna suita / Small folklore suite
(1932)

Nedeľa 19. 9. 1993
Sunday 19. 9. 1993

Dom umenia / 19.00 h
House of Arts / 19.00 h

**DRUHÝ KONCERT
SECOND CONCERT**

JOZSEF MOLNAR
lesný a alpský roh / frenchhorn and alphorn
GERHARD FÖRSTER
organ

JOHANN ERNST GALLIARD : *Sonáta pre lesný roh a organ*
(1680-1749) *Sarabanda-Gavotta-Minuetto-Giga*

JAN KRŤITEL KUCHARĚ: *Fantázia g mol pre organ*
(1751-1829)

JOZSEF MOLNAR: *"Sonnerie" alpský roh sólo*
(1931)

JEAN DAETWYLER: *Adagio a Giocoso pre alpský roh*
(1907) *a organ*

VINCENZO PETRALI: *Gloria pre organ*
(1832-1889)

xxxxxxxxxxxxxx

HANS-JÜRIG SOMMER: *Suita pre alpský roh a organ*
(1950) *Entree-Polka-Chanson-Bagatelle*

EDGAR ELGAR: *Marsch G dur pre organ*
(1857-1934)

FERENC FARKAS: *"Echo des Carpathes"*
(1905) *pre alpský roh a organ*

LOUIS LEFEBURE-WELY: *"Sortie" pre organ*
(1817-1870)

GOTTFRIED AEGLER: *Malá folklórna suita pre alpský*
(1932) *roh a organ*
Marsch-Intermezzo-Valčík-Polka

Milí priatelia hudby,

ako iste viete, alpský roh už nie je neznámy hudobný nástroj. Je možné ho vidieť a počuť pri rôznych príležitostiach, počet hráčov na tento nástroj sa stále zväčšuje.

Alpský roh ako trúbka vyrobená z kôry stromu je hudobným nástrojom pastierskej hôrnej kultúry. V 17. storočí prenikol aj do dolín a miest. V celej Európe sa na rozhraní 18. a 19. storočia stáva alpský roh stále častejšie turistickou atrakciou. Od 19. storočia je alpský roh aj symbolom švajčiarskej slobody, nemôže chýbať na žiadnom sviatku. Patrí k Švajčiarsku ako k nemu patrí Tellov luk, krajinky vyobrazené na švajčiarskych mliečnych výrobkoch - obľúbený a vysmievaný, používaný i zneužívaný, je častým motívom karikatúr.

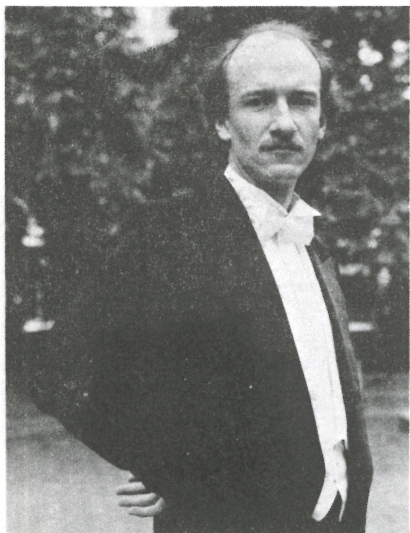
Alpský roh je Švajčiarsko.

Keďže hráči na tento hudobný nástroj majú k dispozícii len prirodzené tóny /alpský roh nemá ventily ako trúbka, a tým je počet možností variácie tónov obmedzený - všetky tóny sa vytvárajú nátlakom pier/ nemôžu zahrať akúkoľvek obľúbenú melódiu.

Až do začiatku päťdesiatych rokov sa venovalo komponovaniu hudby pre alpský roh málo pozornosti. Rossini použil švajčiarsky motív vo svojej opere Wiliam Tell, Mendelssohn, Liszt a Beethoven "zúšlachtili" tóny alpského rohu vo svojich dielach, ako aj Leopold Mozart vo svojej Sinfonii Pastorelle. Najznámejšia melódia pre alpský roh je v téme dychových nástrojov poslednej vety Brahmsovej Symfónie č. 1 c mol. Salónnym nástrojom sa však alpský roh stal až teraz v poslednom období, vďaka práve Jozsefovi Molnarovi z Lausanne. Povzbudení ním presadzujú súčasní švajčiarski skladatelia alpský roh v koncertných sálach: J. Daetwyler, E. Isoz, J. Meier, A. Benz, H. J. Sommer a G. Aegler. Aj undergroundová hudba " objavila" alpský roh...

Gerhard Förster

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

FELIX GUBSER (1954), po maturite začal študovať na Konzervatóriu v Zürichu, ktoré absolvoval v odbore hry na organe a na klavíri. V roku 1982 svoje štúdiá dokončil u E. Vollenwydera. Od tých čias pôsobí ako učiteľ na Enge Cantonal High School v Zürichu. Od roku 1975 je organistom v kostole sv. Petra a Pavla v Zürichu a je umeleckým riaditeľom „Internationalen Orgelkonzerte“, ktoré každoročne organizuje v tomto kostole. Felix Gubser často koncertuje doma i v zahraničí, nahráva pre rozhlas a reprodukčné firmy.

FELIX GUBSER (1954), after his high school graduation he began to study organ-playing and piano-playing at the School of Music in Zürich. He completed his studies in the class of E. Vollenwyder in 1982. Since that time he is a teacher at Enge Cantonal High School in Zürich. Since 1975 he is the organist in the church of St. Peter and Paul in Zürich and he is the artistic director of “International Orgelkonzerte”, organized every year in this church. Felix Gubser often gives concerts at home and abroad, recordings are made for the radio and recording companies.

Utorok 21. 9. 1993
Tuesday 21. 9. 1993

Dom umenia / 19.00 h
House of Arts / 19.00 h

**TRETÍ KONCERT
THIRD CONCERT**

FELIX GUBSER

organ

Švajčiarsko / Switzerland

FELIX ALEXANDRE GUILMANT:
(1837 – 1911)

Sonáta č. 4 d mol op. 61
Sonate Nr. 4 D minor op. 61
Allegro assai – Andante – Menuetto,
Allegretto – Finale

CESAR FRANCK:
(1822 – 1890)

Chorál č. 2 h mol
Choral Nr. 2 H minor

EUGÉNE GIGOUT:
(1844 – 1925)

Toccata h mol
Toccata H minor

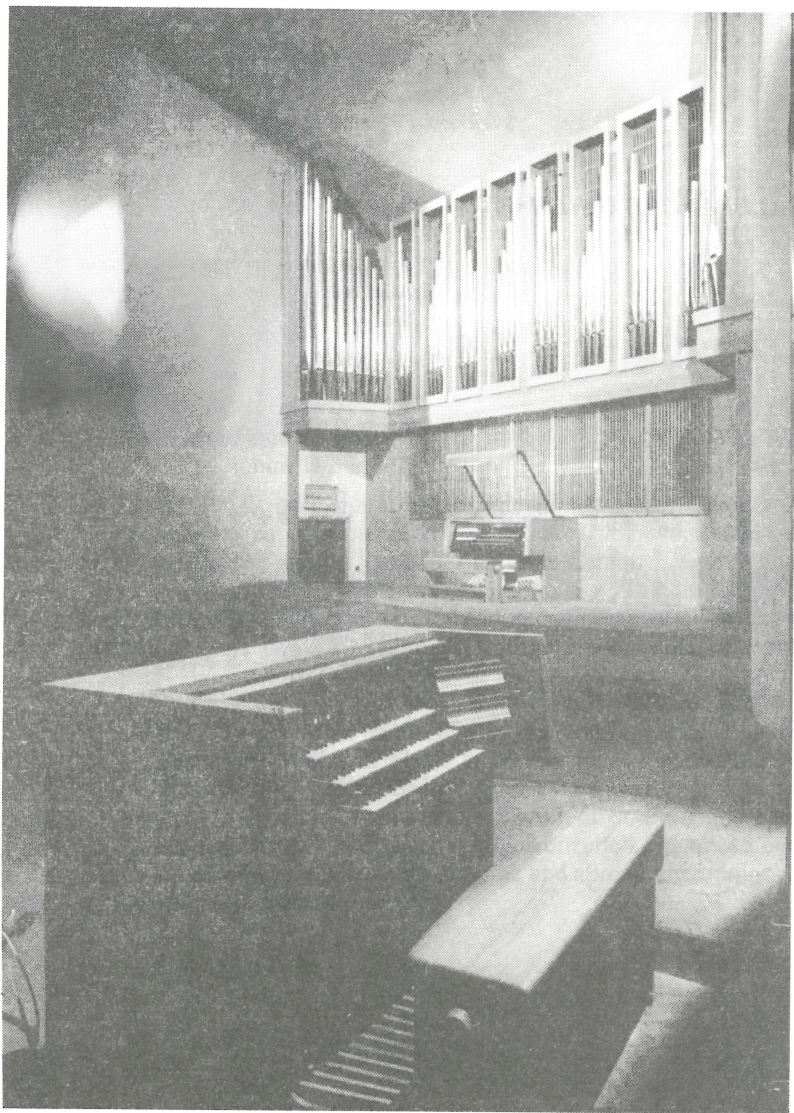
THÉODORE DUBOIS:
(1837 – 1924)

Toccata G dur / Toccata G major
„In Paradisum“

FELIX ALEXANDRE GUILMANT:

Sonáta č. 5 c mol op. 80
Sonate Nr. 5 C minor op. 80
Allegro appassionato – Adagio –
Scherzo – Recitativo – Choral a Fúga

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

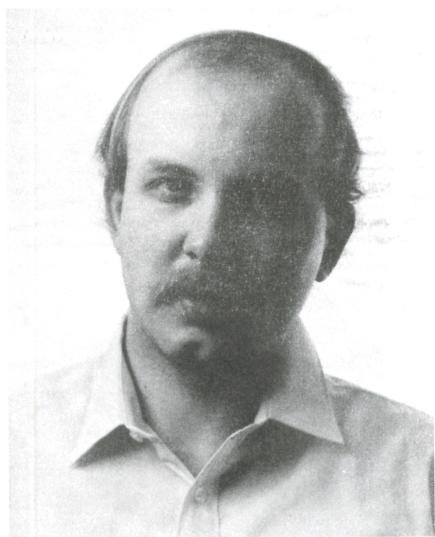
XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

BYSTRÍK REŽUCHA (1935) šéfdirigent Štátnej filharmónie Košice od sezóny 1993/94. Študoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a na Mendelssohnovom konzervatóriu v Leipzigu. Bol zakladajúcim šéfdirigentom ŠFK. Jeho zásluhou vyrástlo v Košiciach hudobné teleso, ktoré predviedlo stovky úspešných koncertov nielen doma, ale i v zahraničí. Pôsobil ako šéfdirigent Slovenskej filharmónie a Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu v Bratislave. Je docentom dirigovania na VŠMU. Bystrík Režucha vystupoval na čele popredných orchestrov v európskych hudobných centrách, ako aj na všetkých ostatných kontinentoch. Nahráva pre rozhlas, televíziu a gramofónové firmy.

BYSTRÍK REŽUCHA (1935), artconductor of SFK since season 1993/94. He studied in the Musical Academy Bratislava and Mendelssohn's Conservatoire Leipzig. In 1968 he founded the State Philharmonic Orchestra Košice (SFK), where he became chiefconductor. It is his credit for arising of musical body with thousands of outstanding performances in Slovakia as well as abroad. Besides SFK, he has been artconductor of the Slovak Philharmonic and the Symphonic Orchestra of Slovak Radio Bratislava. Under the musical directorship of Mr. Režucha prominent orchestras from the musical centres all around the continents have given concerts. He regularly records for radio, TV and recording companies.

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

ALEŠ BÁRTA (1960), dnes považovaný za jedného z najúspešnejších českých organistov, absolvoval Konzervatórium v Brne u J. Pukla a AMU v Prahe u prof. V. Rabasa. Je úspešným účastníkom radu domácich i zahraničných organových súťaží (Linc, Praha, Budapešť), ktoré mu otvorili cestu na svetové koncertné pódia (Rakúsko, Francúzsko, Turecko, USA, Španielsko, Nemecko a iné). Ako sólista vystupuje s poprednými domácimi symfonickými a komornými orchestrami – Česká filharmonie, Symfonický orchester FOK, Symfonický orchester čs. rozhlasu v Prahe a iné. Jeho nahrávky pre firmy SUPRAPHON (Organové skladby J. S. Bacha, 3. najpredávanejší titul vážnej hudby roku 1992), ULTRAPHON (Live-koncert v Rudolfinu, ocenené premiou ČHF 1992), BONTON a francúzsku firmu CDM sa stretávajú s veľkým ohlasom poslucháčov.

ALEŠ BÁRTA (1960) is one of the most successful Czech organists. He studied at the School of Music in Brno in the class of J. Pukl and at the Academy of Art in Prague in the class of prof. V. Rabas. He is a successful participant of many home and foreign organ competitions (Linz, Prague, Budapest), that opened for him the way to the world concert halls (Austria, France, Turkey, the USA, Spain, Germany, etc.). As a soloist he performs with top home symphonic and chamber orchestras – the Czech Philharmonic Orchestra, Symphony Orchestra FOK, Symphony Orchestra of the Czechoslovak radio in Prague, etc. His recordings for the firm SUPRAPHON (Organ compositions of J. S. Bach was 3rd best-selling record of serious music in 1992), ULTRAPHON (Living concert in Rudolfinum, won the prize of ČHF in 1992), BONTON and the French firm CDM are very popular.

Štvrtok 23. 9. 1993
Thursday 23. 9. 1993

Dom umenia / 19.00 h
House of Arts / 19.00 h

**ŠTVRTÝ KONCERT
FOURTH CONCERT**

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

BYSTRÍK REŽUCHA

dirigent / conductor

FELIX GUBSER

organ

Švajčiarsko / Switzerland

ALEŠ BÁRTA

organ

Česká republika / Czech republik

JOZEF GREŠÁK:
(1907 – 1987)

Komorná symfónia
Chamber symphony

JOZEF RHEINBERGER:
(1839 – 1901)

Koncert č. 1 F dur op. 137 pre organ,
sláčikový orchester a 3 lesné rohy
Concerto Nr. 1 F major op. 137 for
organ, string orchestra and 3 horns
Maestoso – Andante – Finale

❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

JOHANN SEBASTIAN BACH:
(1685 – 1750)

Koncert a mol pre organ BWV 593
Concerto A minor for organ BWV 593
Allegro – Adagio – Allegro

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL:
(1685 – 1759)

Koncert pre organ a orchester č. 4
F dur op. 4
Concerto for organ and orchestra
Nr. 4 F major op. 4
Allegro – Andante – Adagio, attacca

RICHARD WAGNER:
(1813 – 1883)

„Šumenie lesa“ z opery Siegfried
“Forest Murmurs” from opera Siegfried

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

JÜRIG LIETHA (1952), hudobné vzdelanie nadobudol najskôr na Konzervatóriu v Zürichu a neskôr na Musikhochschule vo Freiburgu. Popri klasickom hudobnom vzdelaní hral aj počas štúdia ako klavirista a hráč na keyboarde v rôznych jazzových, popových a rockových formáciách, pre ktoré tiež komponoval a aranžoval. Získal rôzne ceny a uznania v oblasti vážnej hudby. Od roku 1985 pôsobí v Berne ako hudobný pedagóg v štátnom Seminári a ako organista v kostole sv. Trojice.

JÜRIG LIETHA (1952), studied at the School of Music in Zürich and later at Musikhochschule in Freiburg. He studied classical music and during his studies he also played the piano and the keyboard in various pop and rock groups, for what he also composed and arranged. He won various prizes in the field of classical music. Since 1985 he is the teacher of music at the state Seminary in Bern and the organist in the church of Holy Trinity.

Pondelok 27. 9. 1993
Monday 27. 9. 1993

Dóm sv. Alžbety / 20.00 h
Cathedrale of St. Elizabeth / 20.00 h

**PIATY KONCERT
FIFTH CONCERT**

JÜRGI LIETHA

organ
Švajčiarsko / Switzerland

JOHANN SEBASTIAN BACH:
(1685 – 1750)

Prelúdium a fúga C dur BWV 547
Prelude and Fuga C major BWV 547

FELIX MENDELSSOHN BARTHOLDY:
(1809 – 1847)

Sonáta č. 2 c mol
Sonate Nr. 2 C minor
Grave – Adagio – Allegro – Fúga

CESAR FRANCK:
(1822 – 1890)

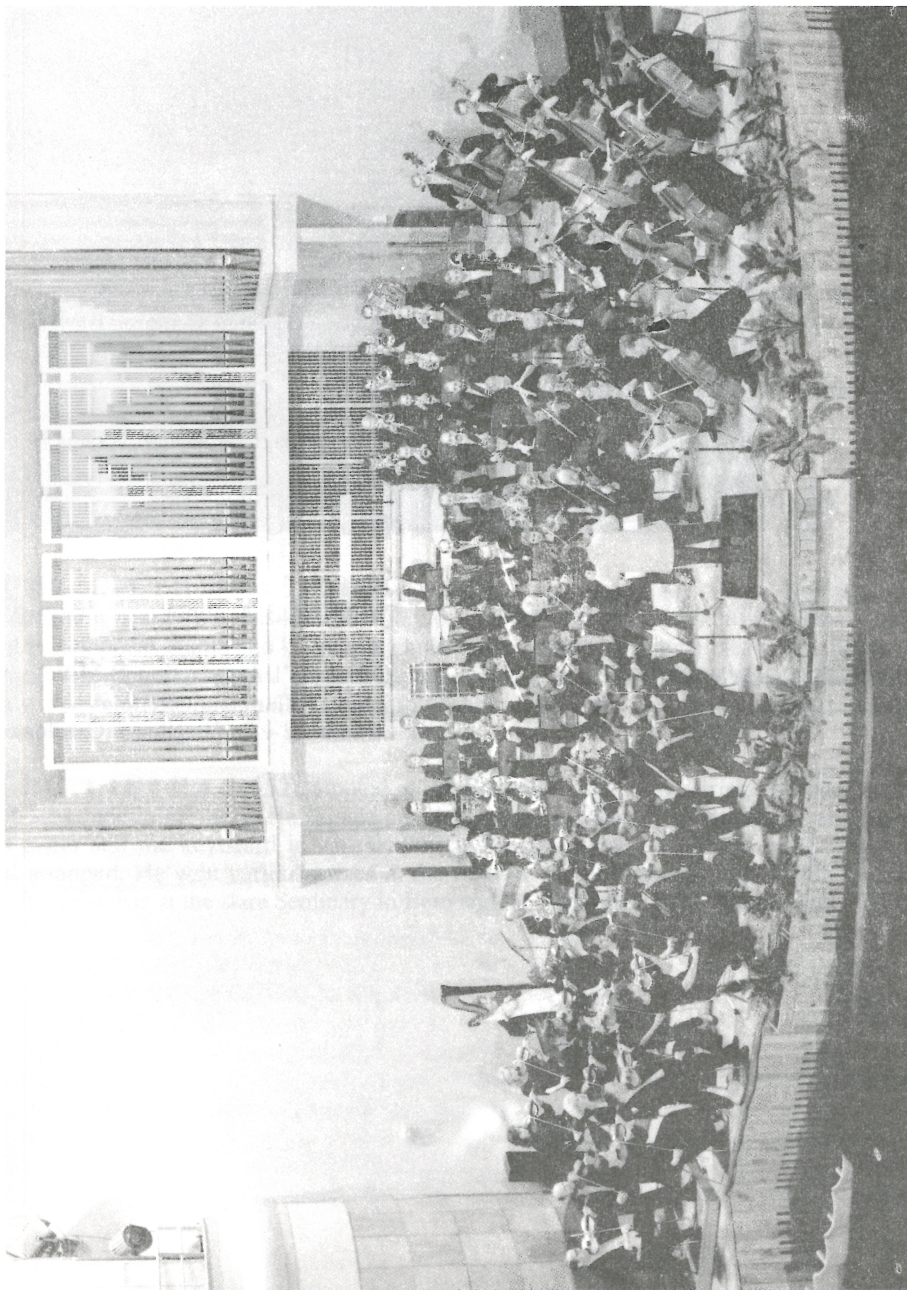
Andantino g mol
Andantino G minor

Chorál č. 3 a mol
Choral Nr. 3 A minor

CHARLES TOURNEMIRE:
(1870 – 1939)

„Office de l'Assomption B.M.V.“
Prélude á l'Introit – Offertoire
– Elevation – Communion – Carrilon

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

MIKA EICHENHOLZ (1960) – mladý švédsky dirigent, absolvent Royal Academy of Music v Stockholme a Sibeliovej Akadémie v Helsinkách. V roku 1989 vyhral dirigentskú súťaž v Göteborgu a dirigoval záverečný koncert s Göteborg Symphony Orchestra. V sezóne 1989/90 bol asistentom dirigenta v Gävle Symphony Orchestra. Ako hosfujúci dirigent spolupracuje s mnohými škandinávskymi symfonickými orchestrami, v roku 1990 dirigoval Izraelskú filharmóniu a v minulom roku sa po prvýkrát predstavil v Moskve, kde s veľkým úspechom dirigoval Moskovský štátny filharmonický orchester. Dostalo sa mu cti, že na sezónu 1993/94 bol menovaný hlavným hosfujúcim dirigentom tohto orchestra.

MIKA EICHENHOLZ (1960) – young Swedish conductor, graduate of the Royal Academy of Music in Stockholm and the Sibelius Academy in Helsinki. In 1989 he was the conductor competition in Göteborg and he conducted the final concert with Göteborg Symphony Orchestra. During the season 1989/90 he was the assistant of the conductor he co-operated with many Scandinavian Symphony Orchestras. In 1990 he conducted the Israeli Philharmonic Orchestra and last year he made his first début in Moscow, where he had conducted the Moscow State Philharmonic Orchestra with great success. For the season 1993/94 he was appointed the chief guest conductor of this orchestra.

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

IVAN SOKOL (1937) sólista Štátnej filharmónie Košice, patrí k špičkovým reprezentantom slovenského interpretačného umenia. Študoval hru na organe na bratislavskom konzervatóriu u prof. I. Skuhrovej a na pražskej AMU u prof. J. Reinbergera. Úspechy na medzinárodných organových súťažiach (Praha, Lipsko) mu otvorili cestu na svetové koncertné pódia, ktorých je dodnes pravidelným hosťom. Je členom porôt organových súťaží, vedie interpretačné kurzy v zahraničí. Rozsah jeho repertoáru dokumentujú nahrávky pre gramofónové spoločnosti (40 vydaných titulov), rozhlas a televíziu. Jeho umelecká a organizačná činnosť je úzko spätá s východným Slovenskom – na košickom konzervatóriu založil organovú triedu, je zakladateľom a dramaturgom MOF v Košiciach a spoluzakladateľom a dramaturgom Organových dní J. Grešáka v Bardejove, ktorých 1. ročník sa pred niekoľkými dňami skončil.

IVAN SOKOL (1937), soloist of the State Philharmonic Orchestra in Košice, ranks among the best Slovak musical artists. He studied playing the organ at the School of Music in Bratislava, in the class of professor I. Skuhrová and at the Academy of Art in Prague in the class of professor Reinberger. His success at the international organ competitions (Prague, Leipzig) opened for him the way to the world concert halls, where he is the regular guest. He is the jury-member at organ competitions, he is in charge of the interpretation courses abroad. The range of his repertoire is documented by gramophone recordings for gramophone companies (40 records), radio and the television. His artistic and organizational work is closely connected with Eastern Slovakia. He founded an organ class, he is the founder and the programm-manager of the International Organ Festival in Košice and the co-founder and programm-manager of Organ Days of J. Grešák in Bardejov, the first year of which ended a few days ago.

Štvrtok 30. 9. 1993
Thursday 30. 9. 1993

Dom umenia / 19.00 h
House of Arts / 19.00 h

ZÁVEREČNÝ KONCERT
XXIII. Medzinárodného organového festivalu
THE FINAL CONCERT
XXIII. International Organ Festival

ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE

MIKA EICHENHOLZ

dirigent / conductor
Švédsko / Sweden

JÜRIG LIETHA

Švajčiarsko / Switzerland

IVAN SOKOL

organ

JOHANN SEBASTIAN BACH:
(1685 – 1750)

Air zo suity č. 3 D dur
Air from Suite Nr. 3 D major

Koncert č. 1 d mol pre organ
a sláčikový orchester BWV 1052
Concerto Nr. 1 D minor for organ
and string orchestra BWV 1052
Allegro – Adagio – Allegro

EUGEN SUCHOŇ:
(1908)

Symfonická fantázia na B-A-C-H
pre organ, sláčikový orchester
a bicie nástroje
Symphonic fantasy on B-A-C-H
for organ, string orchestra
and percussion instruments

ALEXANDER MOYZES:
(1906 – 1984)

Partita na počesť Majstra Pavla
z Levoče
Partita to the honour of Master Paul
from Levoča
Intráda – Meditácia – Chorál a Malá fúga
– Finále. Chorál a Veľká fúga

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

Inšpiráciou k napísaniu **predohry Coriolan op. 62 LUDWIGOVI VAN BEETHOVENOVÍ** bola hra rakúskeho dramaturga H. J. von Collina. Predohra vznikla v susedstve 5. symfónie (majú aj spoločnú tóninu c mol) v r. 1807. Skladateľ na rozdiel od predohier k opere Fidelio nesleduje v Coriolanovi detailne danú obsahovú niť, ale usiluje sa koncentrovanou symfonickou formou lapidárne vyjadriť podstatu konfliktu drámy. Skrátenú sonátovú formu ouvertúry otvára stručný, energický úvod. Po ňom nasleduje vzdorovitá téma Coriolana, ktorý v Collinovej dráme predstavuje povýšeneckého aristokrata: pohŕda vlastným ľudom, cíti sa ním urazený a neváha preto zradiť aj svoju vlasť a prejsť k nepriateľovi. Od pomsty na vlastnom ľude ho však odradí jeho matka (v Beethovenovej hudbe ju zobrazuje druhá, spevná a oduševnená téma) a Coriolan napokon zvolí dobrovoľnú smrť, prijme ju z rúk tých, ktorých zradil. Konflikt dvoch hlavných, kontrastných tém udržuje hudbu predohry v neustálom napätí. Iba v závere – na rozdiel od triumfálnych zakončení iných Beethovenových predohier – prevládne tichá rezignácia. R. S.

ALPSKÝ ROH – je fenomenálny hudobný nástroj, ktorého dĺžka je 11–12 stôp a má veľmi obmedzený tónový rozsah (5 tónov). Je to starobylý hudobný nástroj zhotovený z dreva, s ktorým sa môžeme stretnúť v Alpách, Karpatoch, Litve, Pyrenejách a v Škandinávií. Pôvodne sa používal ako signalizačný nástroj, ktorý prešiel mnohými konštrukčnými zmenami a v posledných rokoch ho švajčiarski skladatelia preniesli do koncertných sál.

LEOPOLD MOZART – bol synom knihovníka z Ausburgu. Ako hudobník vstúpil do služieb arcibiskupa Salzburgského v meste, kde bol univerzitným študentom. Po ukončení štúdií bol vymenovaný za vice-kapelmajstra a v tejto funkcii pôsobil až do svojej smrti. Leopold Mozart by si bol býval zaslúžil oveľa viac pozornosti ako skladateľ, keby svoju kariéru neobetoval svojmu talentovanému synovi Wolfgangovi. Napriek tomu však dosiahol také významné postavenie, že prostredníctvom hudby jeho syna si neustále pripomíname aj jeho nezastupiteľné miesto v hudobnom svete. **Sinfonia Pastorella** – bola napísaná pre husle a „corno pastorito“ (nástroj podobný alpskému rohu), ku ktorému sa napísaný part dobre hodí. Leopold Mozart bol známy práve tým, že napísal množstvo skladieb pre nástroje, ktoré sa v orchestroch menej obsadzujú.

FERENC FARKAS – maďarský skladateľ, pôvodne klavirista. Štúdiu kompozície sa venoval na Akadémii muzických umení v Budapešti pod vedením Leo Weinera a Alberta Siklósa. Po získaní prestížneho ocenenia sa dostal do Ríma, kde sa stal žiakom Respighiho. potom pôsobil v Afrike a Španielsku, neskôr sa ako skladateľ uplatnil vo Film-studio vo Viedni a Kodani. V roku 1936 sa vrátil do Maďarska, kde pôsobil ako učiteľ a skladateľ. Do maďarskej hudby vniesol širokú perspektívu, ktorou bol sám ovplyvnený od svojich učiteľov. **Concertino Rustico** – je kompozícia

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

zložená z troch krátkych častí, s výborným využitím sólových nástrojov, ktorá i napriek ich obmedzenému tónovému rozsahu oplýva bohatým zafarbením tónu.

JEAN DAETWYLER – v jeho živote zaberá dôležité miesto láska k prírode a podľa neho „hudba je umenie, ktorým sa najlepšie dá vyjadriť obdiv k nej“. Aj práve z tohto dôvodu sa umelec venuje kompozíciám pre alpský roh, kompozíciám, ktoré sú náročné práve pre obmedzenú iba 5-tónovú štruktúru, ktorá mu neumožňuje žiaden chromatický pohyb (a v dôsledku toho ani zmeny v tóninách). **Koncert pre alpský roh a orchester** – v 1. časti je vyjadrený protiklad medzi hrubou hutnou silou hôr a bezmocným pastierom. V 2. časti, s filozofickým podtextom, dochádza k uvedomeniu si vlastnej existencie človeka. 3. časť je opisom Prírody, ktorá sa zdá byť večná – pomaly a záhadne sa rozvíjajúca. 4. časť je tancom smrti – človek, ktorý je úzko spätý so zemou (Prírodou), inštinktívne vie, že život pochádza zo smrti. J. B.

ALFREDO CASELLA – taliansky skladateľ, bol žiakom Faurého v Paríži a odtiaľ možno vybadať stopu vedúcu k jeho záľube a príklone k postimpresionistickej farebnosti a jemnosti. Podnikal koncertné turné ako klavirista a vyučoval hru na klavíri najprv na parížskom konzervatóriu, neskôr v Ríme na Santa Cecilia. Od roku 1938 žil v Ríme. Jeho **Rímsky koncert pre organ a orchester** oživuje farebné kontrasty medzi jednotlivými skupinami orchestra a registrami organa, vytvára pôvabný dialóg sólového nástroja a orchestra. Imaginárnosť impresionizmu, jemné kontúry farieb, kolorit zvuku a voľnosť foriem, – to všetko vytvára kontemplatívny náladový obraz.

JAN KRÁTITEL KUCHAŘ – bol známou postavou mozartovskej Prahy. Patril k suite Mozartových pražských priateľov: z piatich Mozartových opier, včítane Dona Giovanniho, obstaral pre divadlo klavírne výťahy. V organovej hre bol žiakom a príslušníkom školy Josefa Segera, pokračovateľom veľkej pražskej organovej tradície po Brixim. Pôbil ako organista u sv. Jindřicha a v chráme Panny Marie Vítězné na Strahove. Jeho skladby sú orientované na mozartovský klasicizmus, v polyfonickom majstrovstve nezaprie Kuchař svoje segerovské školenie. Vynikol ako improvizátor a autor početných prelúdií a fúg, fantázií, toccát, chrámových skladieb pre strahovský chór a organových koncertov. Jedna z jeho najznámejších skladieb **Fantázia g mol** je invenčne svieža hudba, pretkávaná náladovými obrázkami: dramatickým úvodom (maestoso), vyúsťujúcim do arabeskovitých pasáží, sopránovej melódie, stredná časť je postavená na idylickom kolorite prostých nápevkov (Pastorale), ďalšiu časť charakterizujú ornamentované motívy nad jednoduchým, harmonicky prehľadným základom. (Moderato). Záver skladby je tematickým návratom úvodnej plochy, doplnený pôsobivou kódom.

VINCENZO ANTONIO PETRALI – taliansky romantický skladateľ – pôbil ako organista v katedrále v Cremona a v St. Maria Maggiore v Bergame. Neskôr zastával miesto ka-

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

peľníka, učiteľa a riaditeľa na hudobnom inštitúte v Bergame. Zbierka jeho organových skladieb je zameraná na liturgické účely, t. j. komponuje hudbu k jednotlivým časťam omše, pre praktické potreby chrámového organistu. **Gloria** z dnešného koncertu patrí pod Versetti per il Gloria z Messa solenne pre organ.

LUIS JAMES ALFRED LEFÉBURE-WÉLY – bol synom známeho organistu, ktorý pôsobil v chráme St. Rochas, a od ktorého získal nielen hudobné vzdelanie, ale aj miesto a funkciu organistu už vo svojich 14-tich rokoch. Po štúdiách na Konzervatóriu v Paríži (organ u Benoista) vymenil miesto organistu u St. Rocha za St. Madeleine, kde bol postavený vynikajúci nástroj známeho organára Cavaillé-Colla. Od roku 1848, keď sa vzdal miesta, venoval sa výhradne skladateľskej činnosti. Poslednou zastávkou na jeho umeleckej dráhe bolo opäť miesto organistu, tentokrát v St. Sulpice. Bol skvelým improvizátorom: ukážkou jeho pôsobivého štýlu je **Sortie**, typická romantická miniatúra.

ALEXANDRE GUILMANT – bol organistom a táto skutočnosť je badateľná vo výbornej štylizácii jeho prác. Žiak Lemmensa vystriedal rad miest titulárnych organistov v Paríži (St. Sulpice, Notre Dame, St. Trinité) a tridsať rokov viedol Scholu Cantorum. Od roku 1896 pôsobil ako profesor organovej hry na parížskom konzervatóriu, kde vychoval celý rad vynikajúcich organistov a skladateľov. Zaslúžil sa o renesanciu starej francúzskej hudby, ktorú revidoval a vydával. Najväčšiu pozornosť z jeho obsiahleho organového diela si zasluhujú Sonáty pre organ, ktoré majú typicky francúzske, veľmi efektívne a pôsobivé výrazové roviny s miernou dávkou patosu a dramatickej vypätosti. **Sonáta č. 4 d mol, op. 61** má v podtitule: Pedále ad libitum ou Harmonium (pedál ľubovoľný, alebo harmónium). Má 4 časti: Allegro assai, Andante, Minuetto, Finale. **Sonáta č. 5 c mol, op. 80** je veľkorysejšie koncipovaná: patrí medzi najznámejšie Guilmantove skladby. I. časť Allegro appassionato umožňuje svojou faktúrou interpretovi predviesť takmer všetky prvky nástrojovej hry. II. časť je lyrické Adagio, III. časť virtuózne Scherzo s jednoduchou, ale efektívnu témou, umožňujúcou skladateľovi rôzne techniky jej spracovania. Krátke Recitativo (IV. časť) predchádza voľným prednesom a fantazijnou formou attacca záverečnú časť Choral et Fugue. Táto po pokojnej expozícii chorálovej melódie prechádza postupne do pohybu šestnásťn fúgy, neskôr do výrazovo vypätého akordického záveru, pretkávaného brilantnými, virtuóznymi pasážami.

CÉSAR FRANCK – významný zjav francúzskej romantickej hudby, študoval organ na parížskom konzervatóriu u Benoista a skoro získal povesť vynikajúceho improvizátora a organistu. Vďaka originálnemu nástroju Cavaillé-Colla, ktorý mal k dispozícii v chráme St. Clotilde, vytvoril neopakovateľné zvukové kombinácie, obohatil svoje diela o nové od-tiene nálad a syntetizoval pojem „symfonického“ organa. Jedinečnosť Franckovho rukopisu spočíva v kráse a ušľachtilosti melodických línií, v rovnováhe medzi klasickou vyváženosťou formy a jej romantickou uvoľnenosťou. Typická je aj jeho farbistá harmó-

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

nia, prebiehajúca v zdanlivo uvoľnených, neustále sa rozvíjajúcich frázach. **Andantino g mol** pochádza z roku 1858 a vyniká jemnou drobnokresbou a invenciou fráz. **Chorál č. 2 h mol** je vlastne fantáziou, ktorej prvá časť predstavuje po formovej stránke *passacaglia*. Jej tému prináša pedál, neskôr prechádza do manuálu, narastá jej sadzba a zvukový plán. Skupina variácií je uzavretá tichou harmonickou kódou. *Largamento con fantasia* – stredná časť – je plná fantázie a vytvára dramatický vrchol skladby. Chorál pokračuje treťou časťou – exponovaním štvorhlasnej fúgy, v závere ktorej zazneje po niekoľkonásobnom spracovaní a hlasovom vystriedaní všetkých tém chorálová melódia. Záverečná téma z konca prvej časti tvorí mystický záver celej tejto pozoruhodnej skladby, plnej vnútornej sily, hĺbky a citovej úprimnosti.

THÉODORE DUBOIS – študoval organ u Benoista na parížskom konzervatóriu, v roku 1861 získal Rímsku cenu. Pôsoobil ako organista v St. Clotilde a neskôr získal miesto po Saint-Saënsovi v La Madeleine. Od roku 1871 vyučoval harmóniu, neskôr kompozíciu na Konzervatóriu v Paríži. Pozdnoromantický štýl, ktorý prezentoval Dubois, bol založený na podmanivej, jednoduchej melodike a nenáročných harmonických väzbách. Tento v podstate konzervatívny smer v čase, keď vo svetovej hudbe nastupujú nové kompozičné techniky impresionizmu a expresionizmu, získal vedúce miesto v terajšej organovej hudbe. „Prskavka“ T. Duboisa **In Paradisum** strháva poslucháčov do nenáročného, ale posluchácky vďačného hudobného prúdu.

Podobným smerom je orientované dielo ďalšieho Francúza z prelomu storočí **EUGÉNA GIGOUTA**. Žiak Saint-Saënsa bol šesťdesiatdva rokov organistom u St. Augustina; od roku 1911 prevzal po Guilmantovi organovú triedu na parížskom konzervatóriu. Nástrojovo vďačná, technicky virtuózna **Toccata h mol** je typickou skladbou na „záver“. Je to hudba pôsobivá, kde technika hry nahrádza absenciu originality myslenia a kompozičného stvárnenia. Napriek tomu ostáva prífazlivou pre poslucháča. E. D.

Komorná symfónia JOZEFA GREŠÁKA je prvé symfonické dielo pochádzajúce z rokov 1922–23. Je to výsostne slovenské symfonické dielo s množstvom rozvetvených modálnych súvislostí. Všetko je preniknuté duchom radostných svadobných obradov. Grešáka v lyrických úsekoch spoznáваме ako nenapodobiteľného básnika s dušou dieťaťa. Toto dielo sa zrodilo v hlave pätnásť až šestnásťročného chlapca, ktorému chýbalo profesionálne školenie a podmienky pre profesionálny rast. A predsa i dnes s odstupom toľkých rokov vidíme, že Komornú symfóniu mohol napísať len Grešák. Veď evidentne sa tu anticipuje všetko to, čo prišlo omnoho neskoršie. Nebola to len východoslovenská ľudová pieseň, ktorá privodila zrod Komornej symfónie, ale i nesmierna vôľa a túžba po svojskej umeleckej výpovedi. Grešákova Komorná symfónia sa nám dnes neprihovára len svojou rozospievanou a roztancovanou zemitosťou, svojou dôvernou meditatívnou dojímavosťou, ale nanajvýš pôsobivou, výsostne majstrovskou hudobnou rečou. (Podľa Igora Bergera)

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

JOSEPH GABRIEL RHEINBERGER – bol najskôr organistom v Hofkirche v Mníchove, neskôr pôsobil ako profesor klavírnej, od roku 1859 aj organovej hry a kompozície. Za vynikajúcu činnosť (v svojej dobe bol vysoko cenený autor, označovaný ako „druhý Bach“) získal čestný doktorát mníchovskej univerzity. Pre Rheinbergerovo skladateľské úsilie je charakteristická väzba s tradíciou, vedomé zrieknutie sa novoromantických lisztovsko-wagnerovských prínosov a závislosť od podnetov barokového a klasicistického odkazu. Jeho skladby nezaprú vybrúsený cit pre formu a prehľadnosť v traktovaní tematického materiálu, čo potvrdzuje aj 20 sonát a množstvo žánrovo rozmanitého, dnes už zriedkavo hraného diela, z ktorého k stálym repertoárovým číslam zväčša patrí **Koncert F dur, č. 1, op. 137** pre organ, sláčikový orchester a tri lesné rohy.

JOHANN SEBASTIAN BACH, najväčší tvorca v histórii organovej hudby, vo svojom impozantnom diele jedinečným spôsobom preklenul antagonizmus nemeckých škôl, zúžitkoval všetky dobové podnety, či už prichádzali z mystického severu alebo pramenili vo svetských pocitoch južných Nemcov, spojil ich do obdivuhodného celku a dovedol k najvyššej umeleckej dokonalosti. Viac než 250 kompozícií, čo je takmer štvrtina skladateľovho tvorivého odkazu, podáva jedinečný dôkaz nielen o kompozičnej zvrchovanosti, ale aj o interpretačnom umení svojho tvorca, ktorý v nich natrvalo zaznamenal sumu vlastného hráčskeho majstrovstva. Uznávaným virtuózom, ovládajúcim všetky finesy organovej hudby, bol Bach už vo Weimare, kde deväť rokov pôsobil ako organista a dvorný hudobník v službách kniežaťa Wilhelma Ernsta. V kultivovanom a umeniamilovnom prostredí sa mladý Bach často stretával s talianskou inštrumentálnou hudbou Corelliho, Marcella, Albinoniho a Vivaldiho, skladateľov všeobecne obľúbených na nemeckých šľachtických dvoroch. Bach študoval a upravoval ich diela pre organ a čembalo, pričom v porovnaní s originálom sa transkripcie vyznačujú invenčnejším tematickým rozvíjaním a náročnejšou profiláciou polyfonickej sadzby. Najväčšiu pozornosť venoval Bach skladbám A. Vivaldiho, šesť jeho kompozícií spracoval pre čembalo, tri pre organ. V orchestrálnych suitách nadviazal na vzor suity J. B. Lullyho. Najhrávanejšou z jeho 4 orchestrálnych suít je šesťčasťová III. suita D dur, ktorej každá časť je náladovo diferencovaná a kontrastná. Orchester, sledujúci čo najbohatšiu farebnosť zvuku – pozostávajúci zo sláčikových nástrojov hobojev, troch trúbok, tympanov a čembala – sa mimoriadnou krásou vyznačuje v nesmierne citovom a reglexívnom **Air. Organový Koncert a mol, BWV 593** je úpravou Koncertu a mol pre dvojce huslí a orchester, op. 3, č. 8, ktorý patrí k najznámejším spomedzi desiatok koncertných diel veľkého benátskeho majstra. **Prelúdium a fúga C dur, BWV 547**, dostala prívlastok „vianočná“ pre svoj kolísavý rytmus a vzrušený výraz radosti, ktorý v svojom obsahu prináša. Patrí medzi skladby posledného Bachovho tvorčieho obdobia, vyznačujúceho sa dokonalou vyváženosťou jednotlivých motivických zložiek a celých partitúr. Jednotným dojmom pôsobí aj melodická fúga, v ktorej je kontrapunktická práca obzvlášť bohatá a jemne modelovaná: Bach v nej exponuje motív z témy viac než päťdesiatkrát v rôznych technikách, pričom

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

dosahuje efekt narastajúceho crescenda. **Koncert d mol, BW 1052**, je pravdepodobne prepracovaním staršieho diela pre husle, dedikovaný je čembalu. V prvej časti sa dokonalým spôsobom uplatňuje bohatá ornamentika sólového nástroja, druhá časť vyrastá z ostinátneho basu, nad ktorým sa postupne rozvinie v jemných arabeskách sólový part. Záverečné Allegro ponúka možnosti virtuóznej hry, ktorá je obsiahnutá v živej a optimistickej téme. *E. D.*

Opernej tvorbe 19. storočia udávali tón dvaja géniovia – Talian Giuseppe Verdi a Nemecký **RICHARD WAGNER**. Bol to práve Wagner, ktorý spolu s H. Berliozom a F. Lisztom, vytváral pribojný hudobný smer novoromantizmu, zavrhujúci staré utkvelé formy a hlásajúci oduševnenie hudby vnútorným myšlienkovým obsahom. Prehlasoval, že operný útvar môže zvýšiť a udržať svoj zmysel len spojením všetkých odvetví umeleckých prostriedkov (slovesných, výtvarných, dramatických, baletných a hudobných) a až tak sa stane skutočnou hudobnou drámou. Svoju opernú reformu plne demonštroval v tetralógii Prsteň Niebelungov. Naproti tomu Wagnerove orchestrálne diela, ktoré pochádzajú skôr z rannej tvorby, kladú viac dôraz na efekt, než na umeleckú hodnotu. Do tejto sféry sa radí aj hudobný obraz **Šumenie lesa** z opery Siegfried (je to tretia opera spomenutej tetralógie), v ktorom sa naplno prejavuje Wagnerova obdivuhodná schopnosť kresby prírody. Je to predovšetkým zásluhou orchestrálneho aparátu, ktorý sa u Wagnera rozrástol do obrovských rozmerov – prostredníctvom takéhoto súboru Wagner dokázal dokonale vyjadriť aj tú najširšiu škálu citov. *J. B.*

Organové koncerty **GEORGA FRIEDRICHHA HÄNDLA** majú pôvod v dobovom improvizáčnom zvyku. Händel pri predvádzaní svojich oratórií a opier v divadle medzi jednotlivými časťami cez prestávky improvizoval. Tieto improvizácie prilákali na koncerty viac ľudí ako samotné oratóriá. Händel ich neskôr rozšíril o účasť orchestra, napísal orchestrálny úvod a dve-tri medzihry vo vnútri časti na spôsob concerta grossa. Bolo ponechané i miesto na voľnú improvizáciu. Vznikla poloimprovizovaná forma, zárodok organového koncertu. Händel niektoré zo svojich improvizácií neskôr zapísal v úplnom znení a vyšli v dvoch vydaniach: op. 4 v roku 1738 a op. 7 v roku 1761. Koncerty sú určené pre jednomanuálový pozitív bez pedálu, teda Händel vychádzal z nástroja, aký mal k dispozícii v Anglicku, kde pôsobil od mladosti až do svojej smrti. Koncert g mol op. 4 č. 1, Koncert B dur op. 4 č. 2 a **Koncert F dur op. 4 č. 4** sú prístupné, muzikantsky extrovertné, poznačené improvizáčnymi a virtuóznymi prvkami. Ich charakter je patetický, iskrivý i tanečný, plný protikladnosti a v tematike vonkoncom nie barokovo ťažkopádny. Darmo by sme tu hľadali polyfónnu sieť, kontrapunktické kumšty. Jednoznačne prevláda prostá akordická a figuratívna technika, ktorá vytvára celok neobyčajne bohatej zvukovosti a slávnostného jasu. Je to hudba určená pre koncertnú sieň, v najlepšom slova zmysle populárna. Podobnými znakmi, ako organové koncerty, sa vyznačujú aj ostatné koncertantné inštrumentálne skladby tohto barokového majstra. Hoci jeho hudobné mysle-

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

nie vychádzalo z dokonalého poznania ľudského hlasu, bol predovšetkým vokálnym skladateľom, vedel využiť aj možnosti a „finesy“ najrozličnejších nástrojov. Svedčí o tom aj 5-časťový **Koncert pre lesný roh a organ**.

FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY bol veľkým obdivovateľom hudby J. S. Bacha: práve jeho pričinením začal svet objavovať veľkosť už vtedy zabudnutého génia. U Mendelssohna prekvapuje vyrovnanosť, priam snečná pohoda, striedmosť a úcta k tradícii. Znamenité vzdelanie mu predurčilo šťastnú cestu umeleckého napredovania, ktoré sa odvíjalo v centre vtedajšieho umeleckého života – v Lipsku. Svojou neproblematickou a jemne odľahčenou, uhladenou hudbou našiel mnoho nadšených obdivovateľov a nasledovníkov. 6 Sonát bolo komponovaných pre anglického vydavateľa a všetky sú ovplyvnené intímnym výrazom klavírných skladieb. **Sonáta c mol** je štvorčasťová, s krátkym vstupným úsekom vystriedaným čarokrásnym Adagiom. Nasledujúce Allegro maestoso e vivace je slávnostnou časťou v homofónnej sadzbe. Sonáta končí Fúgou: tá je svedectvom znalosti a bezpečného ovládania kontrapunktického majstrovstva.

Francúzsky skladateľ z prelomu storočí **CHARLES TOURNEMIRE** študoval u Francka, d'Indyho a Widora na konzervatóriách v Paríži a Bordeaux. Zastával miesto organistu u St. Clotilde (kde pôsobil aj jeho učiteľ C. Franck). Jeho dielo má silný filozoficko-náboženský až mystický charakter, čo zvyrazňuje v svojom rukopise nezvyčajnou, osobitou harmóniou.

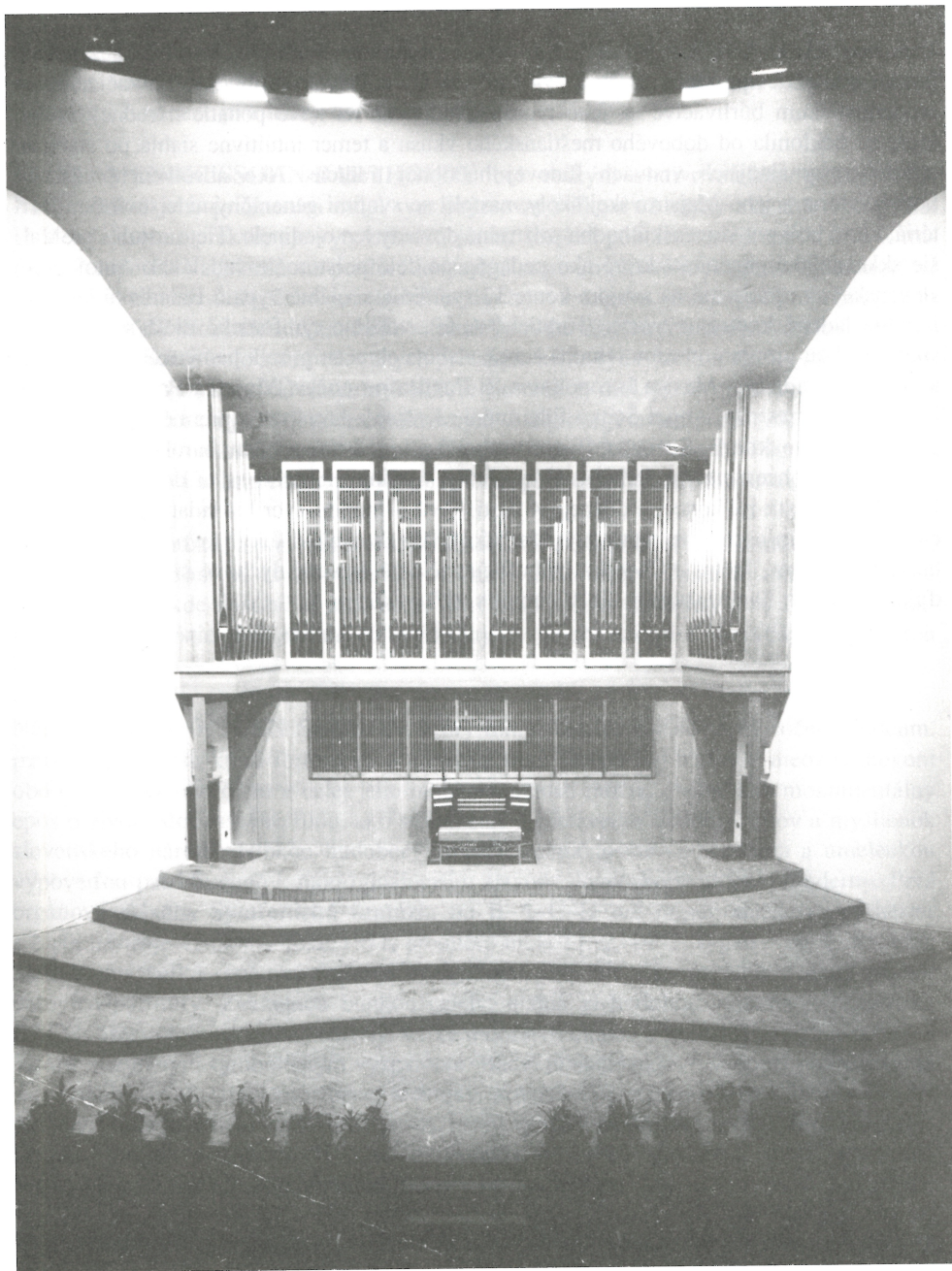
Národný umelec **EUGEN SUCHOŇ**, ktorý tohto roku oslávi svoje 85-ročné jubileum, patrí ku generácii, ktorá formovala a určovala smer slovenskej hudby v medzivojnovom období. Suchoňovo dielo v celej jeho mnohostrannosti možno chápať ako monumentálny epos o živote slovenského ľudu, ako stelesnenie a pretavenie zážitkov, citov a myšlienok slovenského národa. Hĺbkou hudobnej invencie, náročnosťou spracovania a umeleckou výpoveďou patrí Suchoň k najoriginálnejším zjavom slovenskej hudobnej moderny. Prvá organová skladba **Symfonická fantázia na B-A-C-H** pre organ, sláčikový orchester a bicie nástroje vznikla v roku 1971, premiéru mala 17. 2. 1972 (organ – dr. F. Klinda). Skladba má veľkú sonátovú formu s odchyškami. Expozícia je rozsiahla, zaberá takmer polovicu partitúry. Základnou bunkou celého diania je hudobné vyjadrenie priezviska BACH, okrem toho skladba obsahuje veľké množstvo citátov z predchádzajúcich skladieb autora so zjavným symbolickým významom. Badať tu skladateľovo vedomé pokračovanie v rozvíjaní variačno-metamorfózneho techniky, príznačnej pre jeho rukopis. Pred rozvedenie je vsunutá kadencia – bravúrny pasus, ktorý využíva nástrojové možnosti organa. Dynamický vrchol prichádza na konci rozvedenia, v repríze poslucháč môže vychutnať široko klenuté melódie, prehĺbujúce filozoficko-meditatívne črty. E. D.

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

Vstupom ALEXANDRA MOYZESA do medzivojnovnej hudobnej kultúry sa započala nová vývinová etapa, doba zrodu a vyvrcholenia novej slovenskej hudby. Po začiatočnom modernistickom búrliváctve sa jeho tvorba orientovala na nové poňatie národnej hudby, ktorá sa odklonila od dobového meštianskeho vkusu a temer intuitívne siahla po starších, etnicky originálnejších vrstvách ľudovej hudobnej tradície. Ako absolvent pražského konzervatória a jeho Majstrovskej školy, nastolil so svojimi generačnými vrstovníkmi kritériá, ktoré boli pre slovenskú hudbu príznačné dovtedy len ojedinele. Tieto ostali i pre ďalšie skladateľské generácie, ktoré ako pedagóg po celé polstoročie vzdelával. Autor prvej slovenskej symfónie má na svojom konte 12 symfónií, sociálne vypätú Baladickú kantátu, intímne ladenú komornú tvorbu (Patetická suita), vokálno-symfonické diela s aktuálnou spoločenskou programovosťou (Hudba žene), alebo s obracaním sa k pamiatkám z národnej a kultúrnej tradície – Musica Istropolitana, či **Partita na počesť Majstra Pavla z Levoče**, ktorú A. Moyzes napísal pre Štátnu filharmóniu Košice a ktorá mala premiéru 23. 9. 1970 práve pod taktovkou B. Režuchu. Partita zachováva v podstate schému barokových súit, no je napísaná koncertantným štýlom, takže všetky skupiny orchestra sa tu dostanú k slovu. Dielo má 5 častí: na koncerte odznejú 4 časti. Prvú – Intrádu zveril skladateľ výlučne plechovým a bicím nástrojom, nasleduje Meditácia, kde dostanú sláčiky slovo s dominujúcim husľovým sólom. Tretiu – Chorál a malú fúgu začínajú drevené dychové nástroje a rozvíja ďalej orchester. Dielo uzatvára ďalší chorál s veľkou fúgou.

J. B.

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

DISPOZÍCIA ORGANU V DOME UMENIA DISPOSITION OF ORGAN IN HOUSE OF ARTS

I. manuál

Burdon	16'
Principál	8'
Flauta rúrková	8'
Oktáva	4'
Flauta zobcová	4'
Kvinta	2 2/3'
Superoktáva	2'
Mixtúra 5-6x	1 1/3'
Trúbka	16'
Trúbka	8'
Trúbka sólová	8'
II/I	
III/I	

III. manuál

Flauta drevená	8'
Viola	8'
Principál	4'
Roh nočný	4'
Nazard	2 2/3'
Flauta priečna	2'
Tercia	1 3/5'
Flauta syčivá	1'
Mixtúra 4-5x	1 1/3'
Címbal 3x	1/3'
Dulcian	16'
Hoboj	8'
Trúbka jasná	4'
Tremolo	

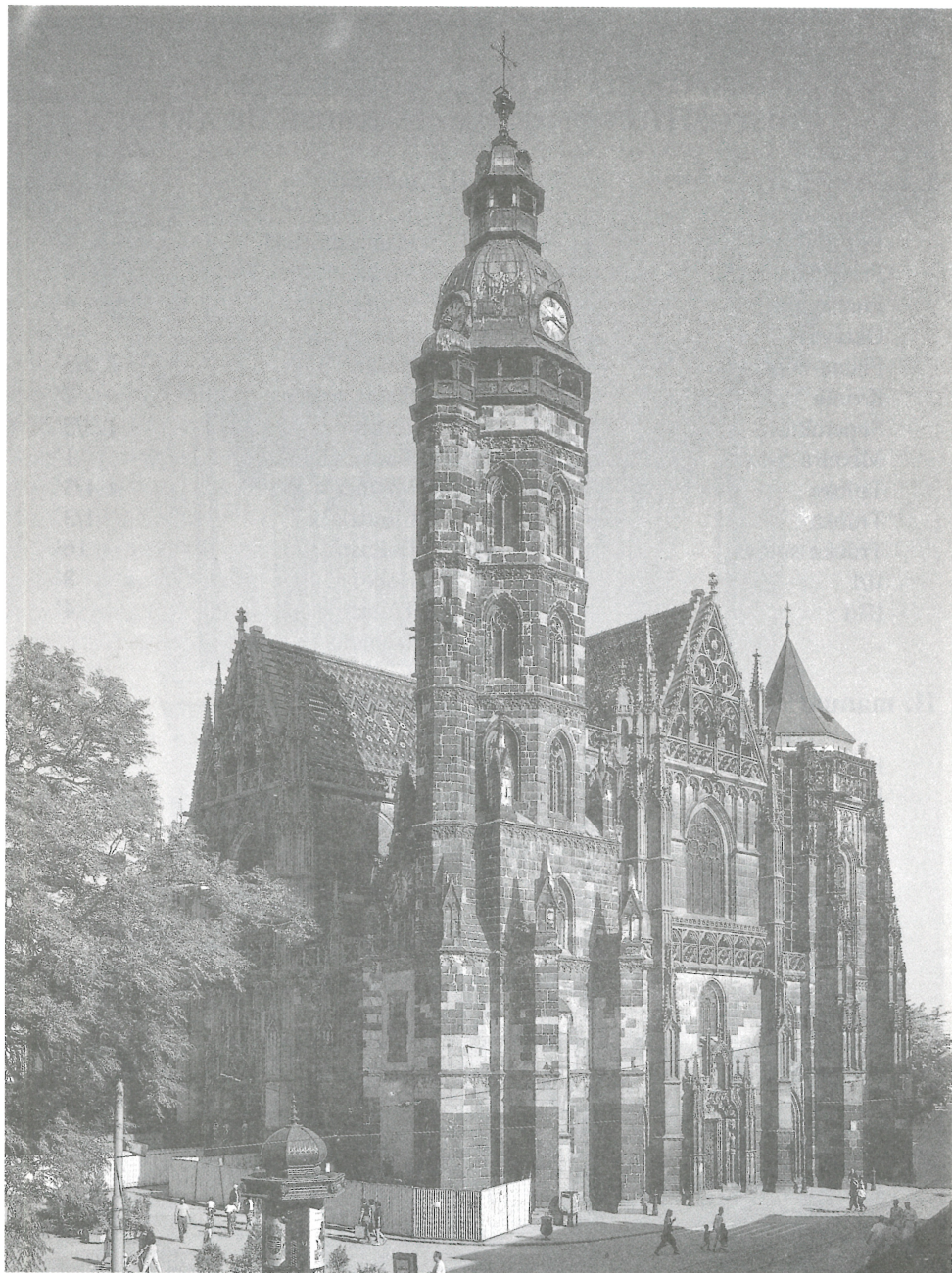
II. manuál

Kryt	8'
Kvintadena	8'
Principál spevný	4'
Flauta kopolová	4'
Oktáva	2'
Flauta lesná	2'
Kvinta	1 1/3'
Septima	1 1/4'
Superoktáva	1'
Nóna	8/9'
Seskvialtera 2x	2 2/3'
Aktúra 4-5x	2/3'
Roh krivý	8'
Šalmaj	4'
Tremolo	
III/II	

Pedál

Principál	16'
Subbas	16'
Oktáva	8'
Flauta krytá	8'
Superoktáva	4'
Pommér rúrkový	4'
Flauta plochá	2'
Mixtúra 6x	2 2/3'
Pozauna	16'
Trúbka basová	8'
Klarina	4'
I/P	
II/P	
III/P	

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

XXIII. MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

DISPOZÍCIA ORGANU V DÓME SV. ALŽBETY V KOŠICIACH DISPOSITION OF ORGAN IN CATHEDRALE OF ST. ELISABETH

I. manuál – pozitív

Kvintadena	8'
Kryt	8'
Principál	4'
Flauta rúrková	4'
Oktáva	2'
Kvinta	1 1/3'
Superoktáva	1'
Seskvialtera 2x	
Akúta	1'-4'
Roh krivý	8'
Kornet spevný	4'
III/I	8'
Tremolo	

III. manuál – žaluziový stroj blind machine

Kryt jemný	16'
Principál široký	8'
Kryt rúrkový	8'
Salicional	8'
Vox mystica 2x	
Oktáva	4'
Roh nočný	4'
Nasard špicatý	2 2/3'
Flauta lesná	2'
Tercia	1 3/5'
Mixtúra	1 1/3'-4'
Cymbál	1/3'-2 2/3'
Šalmaj	8'
Vox humana	8'
Trúbka harmonická	4'
Tremolo	3'

II. manuál – hlavný stroj principal machine

Principál	16'
Burdon	16'
Principál	8'
Flauta otvorená	8'
Roh kamzfkový	8'
Oktáva	4'
Flauta zobcová	4'
Kvintadecima	2'
Příšťala šumivá	4'-8'
Mixtura major	2'-8'
Mixtura minor	1'-4'
Trúbka	16'
Trúbka	8'
III/I	8'
I/II	8'
Zvony	

Pedál

Burdon veľký	32'
Principálbas	16'
Apertabas	16'
Subbas	16'
Kryt rúrkový	16'
Kvintadena	10 2/3'
Oktávbas	8'
Flauta basová	8'
Chorálbas	4'
Roh ruský	4'
Kornet	5 1/3'
Mixtúra	2 2/3'
Pozauna	16'
Trúbka	8'
Klarina	4'
I/P	8'
II/P	8'
III/P	8'
Sup. I/P	4'
Sup. II/P	4'

POISTENIE

súčasť
ekonomickej
stratégie
podniku

Povedzte nám čo robíte
aké riziká Vás ohrozujú,
my Vám poradíme,
ako ich poistiť

KOOPERATIVA

DRUŽSTEVNÁ POISŤOVŇA, a.s.

Agentúra Košice, Letná 40, tel.: 095 / 550 36

Kancelária Košice, Južná tr. 2/A (Dom techniky), tel.: 095 / 76 21 00

FIDES

spol. s r.o.

Obchodno-sprostredkovateľská spoločnosť
IMPORT-EXPORT, Alvinczyho 18, Košice
Tel.: 95 / 622 14 92 Fax: 95 / 378 13

Vás pozýva

na nákup do špecializovanej predajne

CASIO – Mlynská 6, Košice

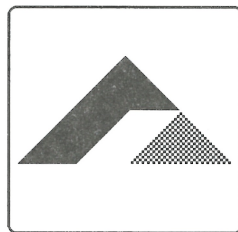
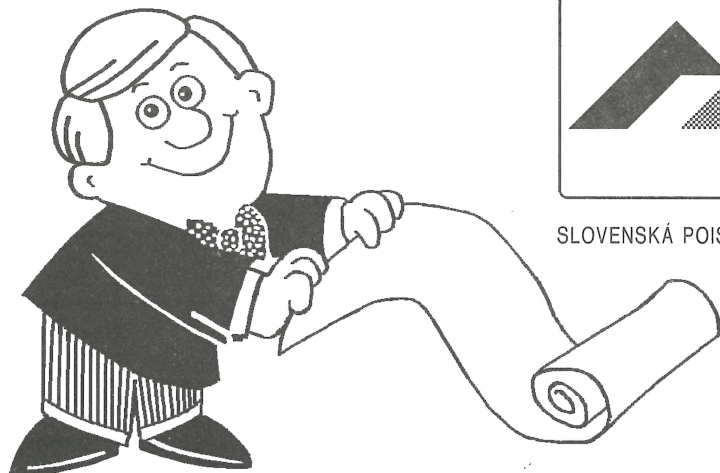
- dámskych a pánskych hodínok
- kalkulačiek
- Casio diárov
- budíkov a nástenných hodín
- písacích strojov
- špecializovaných pokladní

V zákazkovej predajni na Alvinczyho ul. (za DK VSŽ)
ponúkame:

- plasty pre domácnosť
- záhradný nábytok
- jednorázové poháre
- bytové doplnky z plastov

Od firiem FLAIR, STARPLAST, POLARCUP
a to aj pre veľkoodberateľov za výhodné ceny

HĽADÁTE ŽIVOTNÚ ISTOTU?

SLOVENSKÁ POISŤOVŇA

ROZHODLI STE SA SPRÁVNE

SO

SLOVENSKOU POISŤOVŇOU

a.s.

**SA NIKDY, NIKDE
NEMÔŽETE POMÝLIŤ**

výhodne valorizuje životné poistenia

POZOR !

OSOBITNÁ PRÉMIA

INFORMÁCIE: VŠETKY POBOČKY A JEDNATELSTVÁ

GRANIT s.r.o.

Reklamno-obchodná agentúra

Orlíka ul. č.9, Košice O4O O1 ☎ 095-62 242 32 Fax 095 763 041

**Máte málo času a veľa starostí s reklamou?
Vytočte naše telefónne číslo 62 242 32.
Nie je spôsob reklamy, ktorý nedokážeme splniť!**

GRANIT s.r.o.

Reklamno-obchodná agentúra

Orlíka ul. č.9, Košice O4O O1 ☎ 095-62 242 32 Fax 095 763 041

- Naša reklamná agentúra ponúka svoje služby súkromným podnikateľom, organizáciám a podnikom.
- veľkoplošné svetelné a neónové reklamy, svetelné noviny
 - grafické práce, logotypy, tlač všetkého druhu, architektúra interiérov a exteriérov
 - reklamy na športových a historických letadlách, rozsev letákov, komerčné lety
 - reklama na vozidlách, vývesné štíty, výkladné skrine
 - laminovanie rôznych tlačív, písomností, tabuliek a pod.
 - novínca, veľkoplošná exteriérová a interierová reklama (BILLBOARDY)
 - sprostredkovanie
 - obchodná činnosť

Zdenka Kovačičová,
súkromná podnikateľka

HYDINA

Garbiarska č. 1,
042 47 Košice

Dodávky celej a porciovej hydiny, hydinových mäsových výrobkov, vajec a vaječných výrobkov, zmrzlinových zmesí, palaciniiek, langošov, omeliet a placiek v prášku, obal'ovacích zmesí, potravín všetkého druhu, tovaru pre drogerie.

Výrobný závod Košice, ul. Napájadlá 1,

tel.: 095 / 74 28 62 – sklad hydiny
74 17 52 – sklad hydinových výrobkov
74 19 64 – veľkoobchodný sklad potravín

Reštaurácia Zlatá hus, Košice, Hlavná 78,

tel.: 095 / 622 64 72

Obchodné centrum Betka, Košice, Alžbetina 9,

tel.: 095 / 622 15 15

Výrobný závod Humenné, ul. Osloboditeľov 110,

tel.: 0933 / 36 77, 28 05, 33 60

SOLIVARY, akciová spoločnosť
Prešov, Košická ul. č. 8

vyrába a dodáva

vákuové soli

- *jedlé pre potravinárske účely*
- *priemyselné pre chemický priemysel
a energetiku*
- *čisté pre farmaceutické účely*
- *kúpeľné pre rehabilitačné účely - Afrodita*
- *dietetické - Maruška*

SOL PRE CELÚ RODINU

DISTRIBÚCIA:

pre veľkoodberateľov

- oddelenie odbytu
tel. 320 41, fax 241 32

pre maloobderateľov

- cash & carry, Košická ul. č. 8
tel.: 446 08

pre drobný predaj

- predajňa Afrodita
Levočská ul. č. 20
tel.: 446 08

CHEMES š. p. **HUMENNÉ**

ponúka

*výrobu ND strojných súčastí
a kompletných strojných
zariadení, chromovanie
a povrchové úpravy*

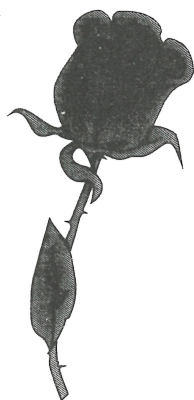
*likvidáciu pevných
a tekutých odpadov*

*cestnú dopravu, údržbu
a opravu malých
dopravných vozíkov*

*rekreačné služby
vo svojich zariadeniach
na Zemplínskej Šírave,
Domaši a na Bystrej*

Chemlonská 1
066 33 Humenné

Tel.: 0933 / 637 41-7
Fax: 0933 / 624 25

KVETY

LA-DA

ul. SLOBODY 14, KOŠICE

Ing. LAZÚR Imrich, Ľudová 11, Košice ☎ 429-220

SVADOBNÉ KYTICE
SMÚTOČNÉ KYTICE
REZANÉ KVETY
UMELÉ KVETY

OBJEDNÁVKY
na tel. 429-220

OTVÁRACIE HODINY

PO-
UT-
ŠT-
ŠT-
PI-
SO- 8.00 - 14.00

} 14.00 - 18.00

SRDEČNE VÁS POZÝVAME.

**PROGRAMOVÝ BULLETIN
XXIII. MOF**

Zodpovedný redaktor:	Mgr. Július Klein, riaditeľ ŠFK
Zostavila:	Hana Bonková
Rozbory skladieb:	Emília Dzemjanová PhDr. Júlia Bukovinská
Preklad:	Interpresent MON Košice
Tlač:	Interpresent MON Košice
Náklad:	700 ks
Cena:	10,- Sk
Redakčná uzávierka:	30. 6. 1993

ZMENA PROGRAMU A ÚČINKUJÚCICH VYHRADENÁ!

